

Önéletrajz

Budapest belvárosában nőttem fel a szerencse fiaként. Akkori viszonylatban jómódú szülők késői gyereke voltam, a bátyám is sokkal idősebb, úgyhogy mindig legalább három felnőtt pásztorolt. Szüleim – egy polgár, egy proletár – nem diplomások, de fiatal korukban olyan könyveket vettek meg, mint Schöpflin Aladártól *A magyar irodalom története a huszadik században*, Kosztolányi összes műfordításai, a piros vászonkötéses Ady-összes, a Wagner-breviárium, Márai, Körmendi, Sigrid Undset, Sherwood Anderson. Ja, és megvolt Tormay Cécile *Magyar legendáriuma*, apám kapta jutalmul az önképzőköri pályázaton, az önképzőköri tanár, bizonyos Szerb Antal aláírásával. Bátyám meg nyelvzseni volt és technikamániás, úgyhogy tízévesen Françoise Hardy ringatott álomba, nem is franciául, hanem olaszul.

Az általános iskolában harmadiktól tanultam angolt, Vágó György tanár úrtól, minden idők legkedvesebb magyar pedagógusától (aki már akkor büszkén emlegette „my son Steve”-et). Ennélfogva egész jól értettem a *New Musical Express*t, amit 1969-től járatnak nekem (később apám londoni barátja küldte). Mivel az NME egyre jobban utánozta a *Rolling Stone*-t, már akkor megismertem a New Journalismöt, amikor itt még-már az Old Journalism sem volt az igazi.

Nem tudtam azonban mire használni tudásomat, mert a magyar–angol szak elvégzése után, picit saját érdememből, nagyobb részt szerencsés félreértések összjátéka folytán, odavettek az *ÉS*-hez gyakornoknak, ahol egész más volt a norma. A szakma szigorú nagyjai, Faragó Vilmos és Katona Éva arra neveltek, hogy legyek mindig fegyelmezett és racionális, gyanakodjak mindenre, ami túl könnyen jut eszembe, és irtózzak a közhelyektől. Közben ott volt az ifjú Váncsa, akinek a pusztája jelenléte is megnyugtatót afelől, hogy magyar földön igenis léteznek szabad emberek. Az újságíróiskolán sokkal kevesebbet tanultam, de a köröndi presszóban, Judit, Pálma és Zsuzsa társaságában megismerkedtem Pilinszky Jánossal.

Szerencseszériám egy másik szálon azzal kezdődött, hogy az egykori bölcsészkarral szemben, az egykori idegennyelvű antikváriumban 1977 táján megtaláltam Thomas Pynchon könyvét, a *Gravity's Rainbow*-t (téglavörös vászonkötés, ha a papírborítóra jobban vigyáztam volna, ma elég szép összegért adhatnám el az eBayen). Attól fogva teljesen mást gondoltam az irodalomról, de ezt a tudásomat sem tudtam közvetlenül hasznosítani, mert más akkoriban nem nagyon olvasta, vagy ha igen, nem tartotta etalonnak, egyszemélyes irányzat pedig nincs. Mindenesetre az 1989. karácsonyi, úgynevezett puccs után, amikor egy ideig gyakorlatilag egyedül szerkesztettem az *ÉS* második, kulturális felét, kiélhettem kánonfelforgató becsvágyamat. A kánonok persze erősebbek voltak, de akkor is jólesett.

Ezután az a sziszifuszi mázli ért, hogy az *Encyclopaedia Britannica* magyar változatát szerkeszthettem. Nemcsak a világról tudtam meg nagyon sok mindent, de az is bevésődött, hogy a dolgok a rögtönzött nyelvi megoldásokon túl *valahogy vannak*, és mindent *néven lehet nevezni*. Ezenkívül műszert kaptam ahhoz, hogy megítéljem, mekkora a fedezet a legkülönbözőbb szakértők magabiztossága mögött. Nem tudom, ez áldás-e vagy átok.

A *Britannica* véget ért, visszamentem az *ÉS*-hez, azóta is ott dolgozom.

Médiakolumnista lettem, és közben amerikanisztikából doktorira jártam, ahol politikátörténetet és alkotmánytant is tanultunk. Ez és a britannicás alapozás ugyancsak szerencsének bizonyult 2006 végén, 2007 elején, amikor tizenhat év után először kezdett komolyan érdekelni a politika. Mondjuk, terápiából írtam egy cikksorozatot a politikai elit hazugságainak és öncsalásainak leplezésére, a magam elégtételére, azzal a tézissel, hogy a bajok a rendszerrel együtt születtek, tehát sokkal inkább a rendszerváltás sajátosságaiban gyökereznek, mint az egyes pártok vagy politikusok rosszaságában. (Sőt, már az is sokat elmond, hogy a térségben egyedül mi használjuk általánosan a „rendszerváltás” szót az átmenetre anélkül, hogy a fogalom tartalmáról közmegegyezés lenne.) Azt is megírtam, hogy a harmadik köztársaságba bele van kódolva a saját összeomlása. Sokat nem értünk vele, de ez is jólesett, és szereztem új barátokat, miközben meglepetten tapasztaltam magamon, hogy egyre konzervatívabb vagyok, néha az undokságig.

Közben a másik szálon – különféle nehéz és élvezetes fordítói munkák után – a Magvetőnek köszönhetően végre kipróbálhattam, meg tudom-e csinálni a *Gravity's Rainbow*-t magyarul. Azt hiszem, sikerült, és mások is mondják.

A kínokról, kudarcokról, pofonokról máskor.

Egyetlen pártnak voltam tagja életemben, úgy hívták, Magyar Liberális Párt, hamar megszűnt.

Állítólag Családos Csókának születtem, nemcsak ránézésre, jelenleg a kisebbik fiú gimis felvétele miatt izgulok.

Széky János